

IV

(Informacije)

INFORMACIJE INSTITUCIJ IN ORGANOV EVROPSKE UNIJE

SVET

Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o prihodnjih prednostnih nalogah za okrepljeno evropsko sodelovanje na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja (PIU)

(2009/C 18/04)

SVET EVROPSKE UNIJE IN PREDSTAVNIKI VLAD DRŽAV ČLANIC, KI SO SE SESTALI V OKVIRU SVETA EVROPSKE UNIJE –

takšnih kompetenc do ravni, ki bi bila ustrezna podlaga za nadaljnje učenje in poklicno življenje.

SE ZAVEDAJO, DA:

1. Je Svet 12. novembra 2002 odobril resolucijo o spodbujanju okrepljenega evropskega sodelovanja na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja ⁽¹⁾. Na podlagi tega so ministri, pristojni za poklicno izobraževanje in usposabljanje (PIU) v državah članicah EU, državah Efta/EGP in državah kandidatkah, Komisija in evropski socialni partnerji na srečanju v Kopenhagenu 29. in 30. novembra 2002 sprejeli izjavo, ki predstavlja strategijo za izboljšanje uspešnosti, kakovosti in privlačnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja (splošno znana kot kopenhagenski proces).
2. Ob prvem pregledu procesa, ki je 14. decembra 2004 potekal v Maastrichtu ⁽²⁾, je bil zlasti ugotovljen napredek pri razvoju številnih skupnih orodij in načel, hkrati pa je bil proces tesneje povezan z lizbonsko strategijo in delovnim programom „Izobraževanje in usposabljanje“. V Helsinkih je 5. decembra 2006 potekal drugi pregled ⁽³⁾, ob katerem je bila poudarjena potreba po ohranitvi zagona in zagotovitvi kontinuitete izvajanja sprejetih načel in instrumentov.
3. V priporočilu Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje ⁽⁴⁾ so bile države članice pozvane k vključevanju ključnih kompetenc v svoje strategije vseživljenjskega učenja, da bi vsem mladim zagotovili sredstva za razvoj
4. Sklepi Sveta z dne 25. maja 2007 o skladnem okviru kazalnikov in meril za spremljanje napredka pri doseganju lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja ⁽⁵⁾ potrjujejo, da je treba še naprej izboljševati kakovost podatkov, ki jih pripravlja evropski statistični sistem.
5. Svet je v resoluciji o novih znanjih in spretnostih za nova delovna mesta z dne 15. novembra 2007 ⁽⁶⁾ poudaril, da je nujno predvideti prihodnje potrebe po strokovni usposobljenosti, da bi usposobili delavce za nove zaposlitve v družbi znanja, z izvajanjem ukrepov, katerih cilj je uskladiti znanje, spretnosti in usposobljenosti s potrebami gospodarstva ter preprečiti morebitne vrzeli.
6. V skupnem poročilu Sveta in Komisije o napredku pri izvajanju delovnega programa „Izobraževanje in usposabljanje 2010“ za leto 2008 ⁽⁷⁾ je poudarjeno, da je treba še dodatno izboljšati kakovost in privlačnost poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter da je treba že sedaj začeti oblikovati posodobljen strateški okvir za evropsko sodelovanje na področju izobraževanja in usposabljanja.
7. Evropski svet je na zasedanju 13. in 14. marca 2008 ⁽⁸⁾ začrtal prednostne naloge za leta 2008–2010 in poudaril, da so „vedno večje in učinkovitejše naložbe v človeški kapital in vseživljenjsko ustvarjalnost bistvene za uspeh Evrope v globaliziranem svetu“. Svet je zaradi vedno večjega pomanjkanja strokovnega znanja v številnih sektorjih Komisijo pozval, naj pripravi celovito oceno potreb po strokovnem znanju v

⁽¹⁾ UL C 13, 18.1.2003, str. 2.⁽²⁾ Glej dok. Sveta 9599/04.⁽³⁾ UL C 298, 8.12.2006.⁽⁴⁾ ULL 394, 30.12.2006, str. 10.⁽⁵⁾ UL C 311, 21.12.2007, str. 13.⁽⁶⁾ UL C 290, 4.12.2007, str. 1.⁽⁷⁾ Glej dok. Sveta 5723/08.⁽⁸⁾ Dok. 7652/08, odstavek 13, str. 9.

Evropi do leta 2020 ter pri tem upošteva vplive tehnoloških sprememb in staranja prebivalstva.

8. Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o uvedbi evropskega ogrodja kvalifikacij za vseživljenjsko učenje ⁽¹⁾ spodbuja mobilnost in vseživljenjsko učenje s poenostavitvijo priznavanja učnih rezultatov med različnimi sistemi usposabljanja in med različnimi državami.
9. Sklepi Sveta z dne 22. maja 2008 o spodbujanju ustvarjalnosti in inovativnosti v izobraževanju in usposabljanju ⁽²⁾ zagovarjajo večjo sinergijo med znanjem in veščinami na eni strani ter ustvarjalnostjo in inovativno sposobnostjo na drugi, in sicer na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja. Poleg tega je cilj predloga odločbe Evropskega parlamenta in Sveta o evropskem letu ustvarjalnosti in inovacij v letu 2009 ⁽³⁾ podpirati prizadevanja držav članic pri spodbujanju ustvarjalnosti s pomočjo vseživljenjskega učenja, kot gonila za inovacije in ključnega dejavnika za razvoj osebnih, poklicnih, podjetniških in socialnih kompetenc.
10. Sklepi Sveta z dne 22. maja 2008 o izobraževanju odraslih ⁽⁴⁾ priznavajo ključno vlogo, ki jo lahko ima takšno izobraževanje pri doseganju ciljev lizbonske strategije, zlasti z omogočanjem delavcem, da se prilagodijo tehnologijam, ter izpolnitvijo specifičnih potreb starejših delavcev in priseljencev.

POUDARJAJO, DA:

1. Sta poklicno izobraževanje in usposabljanje (PIU) ključni element vseživljenjskega učenja, ki zajema vse ustrezne stopnje kvalifikacij in bi moral biti tesno povezan s splošnim in visokošolskim izobraževanjem. Poklicno izobraževanje in usposabljanje kot jedro tako politike zaposlovanja kot socialne politike ne prispevata le k spodbujanju konkurenčnosti, poslovne uspešnosti in inovacij v okviru globaliziranega gospodarstva, temveč tudi k spodbujanju pravičnosti, kohezije, osebnega razvoja in aktivnega državljanstva.
2. Za zagotovitev prožnih poklicnih možnosti, ki bodo vse življenje prilagodne potrebam državljanov, si je treba prizadevati za tesnejšo povezanost vseh oblik in vidikov učenja.
3. Za PIU je zlasti pomembno izboljšanje ustvarjalnosti in inovativnosti. Da bi to dosegli, je treba dejavno spodbujati pridobivanje ključnih sposobnosti za vseživljenjsko učenje.

⁽¹⁾ UL C 111, 6.5.2008, str. 2.

⁽²⁾ UL C 141, 7.6.2008, str. 17.

⁽³⁾ Glej dok. Sveta 8935/08.

⁽⁴⁾ UL C 140, 6.6.2008, str. 10.

4. Za izpolnitev potreb na trgu dela je treba spodbujati sistem izmeničnega usposabljanja, ki združuje izobraževanje v izobraževalnih ustanovah in na delovnem mestu, ter razviti izobraževanje odraslih v podjetjih in visokošolskih ustanovah.
5. Predvidevanje vrzeli, pomanjkanja in potreb po strokovni usposobljenosti je poleg prepoznavanja novih poklicnih zahtev na evropski in nacionalni ravni nujen pogoj za izvajanje politik PUI, ki se odzivajo na potrebe posameznikov, družbe in gospodarstva.
6. Službe za obveščanje, usmerjanje in svetovanje bi morale predstavljati usklajen sistem, ki bo evropskim državljanom omogočal, da svoje izobraževalne možnosti in poklicno pot načrtajo tako, da se bodo lahko vse življenje prilagajali spremembam.
7. Zaradi zahtev po visoki strokovni usposobljenosti bi bilo treba povečati vlogo visokošolskega izobraževanja pri poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter večji zaposljivosti.
8. Za spodbujanje mobilnosti delavcev, udeležencev v procesu učenja in mentorjev med različnimi sistemi in različnimi državami je treba izvajati skupna evropska orodja za preglednost in priznavanje kvalifikacij, kot so Europass, evropsko ogrodje kvalifikacij (EOK), evropski prenosni kreditni sistem (ECTS) in prihodnji evropski sistem prenašanja kreditnih točk za PIU (ECVET).
9. Izvajanje skupnih evropskih orodij zajema uporabo mehanizmov za zagotavljanje kakovosti in uveljavitev prihodnjega evropskega referenčnega okvira za zagotavljanje kakovosti za PIU v praksi, ki so bistveni za vzpostavitev medsebojnega zaupanja, hkrati pa spodbujajo posodobitev sistemov izobraževanja in usposabljanja.

PRIZNAVAJO, DA:

Je kopenhagenski proces opredelil velikopotezne prednostne naloge na evropski in nacionalni ravni. Spodbudil je bistvene spremembe nacionalnih politik in oblikovanje pomembnih orodij za preglednost in priznavanje znanja, spretnosti in strokovne usposobljenosti ter za kakovost sistemov.

Na evropski ravni so posodobljene delovne metode ozavestile akterje in jih spodbudile k uporabi razpoložljivih orodij.

Zlasti je evropsko ogrodje kvalifikacij pomembno pri spodbujanju in lažji vzpostavitvi nacionalnih sistemov in okvirov kvalifikacij na podlagi učnih rezultatov in s tem pri posodobitvi in okrepitevi statusa PIU.

Kopenhagenski proces je poleg tega prispeval k večji vlogi PIU pri izvajanju lizbonske strategije v smislu njenih treh razsežnosti: konkurenčnosti, zaposlovanja in socialne kohezije. Zato mora upoštevati prednostne naloge prihodnjega strateškega okvira za evropsko sodelovanje na področju izobraževanja in usposabljanja, v katerega je v celoti vključen.

V tem smislu bi morale poklicno izobraževanje in usposabljanje ohraniti svojo edinstvenost. Pri PIU gre za deljeno odgovornost, ki tesno povezuje države članice, socialne partnerje in sektorske organizacije v vseh fazah procesa, kar je nujen pogoj za kakovost in učinkovitost PIU.

POUDARJAJO, DA:

1. Bi bilo treba sprejeti pristop, ki bi dopuščal skladno in komplementarno uveljavljanje različnih orodij.
2. Državljanom in vsem drugim zainteresiranim stranem je treba zagotoviti podrobne informacije o skupnih orodjih, da bi jih lažje uporabljali.
3. Ukrepi, načrtani v teh sklepih, so prostovoljni, oblikujejo pa naj se s sodelovanjem „od spodaj navzgor“. Za uspešen razvoj in izvajanje orodij si morajo prizadevati vse zainteresirane strani.

SE STRINJAJO, DA:

Še vedno veljajo prednostne naloge in smernice iz leta 2002, oblikovane v okviru kopenhagenskega procesa. Zato je treba nadaljevati z njihovim izvajanjem in se osredotočiti na naslednja štiri prednostna področja za obdobje 2008–2010:

1. Na evropski in nacionalni ravni uveljaviti orodja in sisteme za spodbujanje sodelovanja na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja (PIU)

Pomembno je razviti nacionalne sisteme in okvire kvalifikacij na podlagi učnih rezultatov, ki bodo v skladu z evropskim ogrodjem kvalifikacij, ter izvajati prihodnji evropski sistem prenašanja kreditnih točk za PIU (ECVET) in prihodnji evropski referenčni okvir za zagotavljanje kakovosti, s čimer bi se okrepilo medsebojno zaupanje.

Ob upoštevanju omenjenega bi bilo treba razviti:

- pilotne projekte, ustrezne metode in podporna orodja,
- sisteme in orodja za priznavanje neformalnih in priložnostnih učnih rezultatov, povezane z izvajanjem nacionalnih ogrodij kvalifikacij, evropskega ogrodja kvalifikacij in sistema ECVET,

- instrumente za zagotavljanje kakovosti,
- skladnost med različnimi orodji.

2. Izboljšati kvaliteto in privlačnost sistemov poklicnega izobraževanja in usposabljanja

Spodbujati privlačnost PIU za vse ciljne skupine

- spodbujati PIU med učenci, starši, odraslimi (zaposlenimi, nezaposlenimi, ali neaktivnimi) in podjetji, na primer z nadaljnjo organizacijo tekmovanj v spretnostih, kot je Euroskills,
- zagotoviti nediskriminatorni dostop do PIU in udeležbe v njem ter upoštevati potrebe posameznikov ali skupin, ki jim grozi izključenost, zlasti mladih, ki predčasno zapustijo šolanje, nizkokvalificiranih in prikrajšanih oseb,
- olajšati dostop do informacij, služb za usmerjanje v vseživljenjsko učenje in svetovanje, in sicer z uspešnim izvajanjem resolucije Sveta z dne 21. novembra 2008 o boljšem vključevanju vseživljenjskega usmerjanja v strategije vseživljenjskega učenja ⁽¹⁾,
- olajšati možnosti za posameznike, da napredujejo iz ene stopnje kvalifikacij v drugo z okrepitevijo povezav med splošnim izobraževanjem, PIU, visokošolskim izobraževanjem in izobraževanjem odraslih.

Spodbujati odličnost in kvaliteto sistemov PIU

- razvijati mehanizme za zagotavljanje kakovosti z izvajanjem prihodnjega predloga evropskega okvira za zagotavljanje kakovosti za PIU; dejavno sodelovati pri evropskem omrežju za zagotavljanje kakovosti za PIU zaradi razvijanja skupnih orodij ter podpirati izvajanje evropskega ogrodja kvalifikacij s spodbujanjem medsebojnega zaupanja,
- povečati naložbe v začetno in nadaljevalno izobraževanje udeležencev poklicnega izobraževanja in usposabljanja: učiteljev, vodij usposabljanja, mentorjev, svetovalcev za usmerjanje,
- oblikovati politike PIU na podlagi zanesljivih dokazov, podprtih z natančnimi raziskavami in podatki, ter z izboljšanjem statističnih sistemov in podatkov, povezanih s PIU,

⁽¹⁾ Glej dok. Sveta 15030/08.

- razvijati nacionalne sisteme in okvire kvalifikacij na podlagi učnih rezultatov, ki so lažje razumljivi in zagotavljajo visoko kakovost, hkrati pa zagotoviti usklajenost z evropskim ogrodjem kvalifikacij,
- spodbujati inovativnost in ustvarjalnost v PIU in izvajati sklepe Sveta z dne 22. maja 2008 o spodbujanju ustvarjalnosti in inovativnosti s pomočjo izobraževanja in usposabljanja,
- razvijati učenje jezikov in ga prilagoditi posebnostim poklicnega izobraževanja in usposabljanja,
- izboljšati prepustnost in kontinuiteto možnosti med PIU, splošnim izobraževanjem in visokošolskim izobraževanjem.

3. Izboljšati povezavo med PIU in trgom dela

Ob upoštevanju omenjenega bi bilo treba:

- v skladu s sklepi Evropskega sveta 13. in 14. marca 2008 ter resolucijo Sveta z dne 15. novembra 2007 o novih znanjih in spretnostih za nova delovna mesta še naprej razvijati mehanizme za vnaprejšnje načrtovanje zaposlitev in kvalifikacij na nacionalni ravni in v Evropi, prepoznati morebitne vrzeli in pomanjkanje znanja ter se odzvati na prihodnje potrebe po znanju in strokovni usposobljenosti (tako v kvalitativnem kot kvantitativnem smislu) v gospodarstvu in podjetjih, zlasti MSP,
- zagotoviti primerno vključenost socialnih partnerjev in gospodarskih udeležencev pri opredelitvi in izvajanju politik PIU,
- izboljšati službe za usmerjanje in svetovanje za lažji prehod med usposabljanjem in zaposlitvijo, s tem pa prispevati k izpolnjevanju ciljev, določenih v resoluciji Sveta z dne 28. maja 2004 o krepitvi politik, sistemov in praks na področju vseživljenjskega svetovanja v Evropi (⁽¹⁾); aktivno sodelovati v Evropski mreži za razvoj politik vseživljenjske orientacije,
- okrepiti mehanizme, vključno s finančnimi (javnimi in zasebnimi), za spodbujanje izobraževanja odraslih – zlasti na delovnem mestu in s posebnim poudarkom na MSP –, da bi prispevali k boljšim poklicnim možnostim in konkurenčnosti podjetij. V tem pogledu bi bilo treba izvajati ukrepe, začrtane v sklepih Sveta z dne 22. maja 2008 o izobraževanju odraslih,

- razvijati in uveljavljati potrjevanje in priznavanje učnih rezultatov neformalnega in formalnega izobraževanja,
- povečati mobilnost udeležencev z delom povezanega programa usposabljanja, in sicer z okrepitevijo obstoječih programov Skupnosti za podporo mobilnosti, zlasti kar zadeva vajence. Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se 21. novembra 2008 sestali v okviru Sveta o mobilnosti mladih (⁽²⁾), bi morali prispevati k temu procesu.
- povečati vlogo visokošolskega izobraževanja pri poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter večji zaposljivosti.

4. Okrepiti evropsko sodelovanje

- izboljšati evropsko sodelovanje na področju PIU, zlasti z večjo učinkovitostjo vzajemnega učenja in uporabo njegovih rezultatov na ravni nacionalnih politik,
- zagotoviti vključitev PIU med prednostne naloge prihodnjega strateškega okvira za evropsko sodelovanje na področju izobraževanja in usposabljanja ter zagotoviti njegovo prepoznavnost, hkrati pa zagotoviti ustrezno povezanost med PIU in politikami šolskega in visokošolskega izobraževanja ter izobraževanja odraslih; razvijati povezavo med evropskimi politikami v zvezi z večzičnostjo in mladimi,
- okrepiti izmenjave in sodelovanje s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami, zlasti z OECD, Svetom Evrope, Mednarodno organizacijo dela in UNESCO. Zagotoviti bi bilo treba, da imajo vse države članice pravico do sodelovanja pri teh prizadevanjih –

POZIVAJO DRŽAVE ČLANICE IN KOMISIJO, NAJ V OKVIRU SVOJIH PRISTOJNOSTI

izvajajo ukrepe, opredeljene v navedenih štirih področjih, ob upoštevanju prednostnih nalog, določenih v kopenhagenskem procesu za obdobje 2008–2010, z:

- ustreznim javnim in zasebnim financiranjem, z uporabo ustreznih sredstev EU, npr. Evropskega socialnega sklada in Evropskega sklada za regionalni razvoj ter posojili Evropske investicijske banke, za podporo reforme na nacionalni ravni v skladu s prednostnimi nalogami držav članic ter s programom vseživljenjskega učenja v podporo učinkovitemu izvajanju orodij Skupnosti,

(¹) Glej dok. Sveta 9286/04.

(²) Glej dok. Sveta 16206/08.

- nadaljevanjem dejavnosti s poudarkom na večjem obsegu, primerljivosti in zanesljivosti statističnih podatkov na področju PIU, v tesnem sodelovanju z Eurostatom, OECD, Cedefop in Evropsko fundacijo za usposabljanje, ter razvojem bolj jedrnatega PIU znotraj zaokroženega okvira kazalnikov in meril. Zagotoviti bi bilo treba, da lahko pri tem sodelujejo vse države članice,
- nadaljnjim razvojem dejavnosti v zvezi s predvidevanjem potreb po strokovni usposobljenosti in neustreznih kvalifikacij, v tesnem sodelovanju s Cedefop, Evropsko fundacijo za usposabljanje in EUROFOUND,
- izmenjavo informacij s tretjimi državami, zlasti tistimi, ki so vključene v politiko širitve ter evropsko sosedsko politiko.

Pri tem gre za vsestransko sodelovanje, v katerem so udeležene vse države članice, Komisija, države kandidatke, države Efta/EGS in socialni partnerji.

Cedefop in Evropska fundacija za usposabljanje bosta še naprej pomagala Komisiji, zlasti pri spremljanju napredka pri izvajanju in poročanju o njem.

V poročilih o prihodnjem strateškem okviru za evropsko sodelovanje na področju izobraževanja in usposabljanja ter v okviru nacionalnih programov lizbonske strategije je treba posebno pozornost nameniti napredku na področju PIU.